

Załącznik numer 1 do sprawozdania z badania niezależnego biegłego rewidenta sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz wyników kalkulacji kosztów z dnia 19 sierpnia 2019 roku

Poniżej przedstawiono dodatkowe informacje wymagane przez powołanie do badania z dnia 6 grudnia 2016 roku.

Opis zastosowanej podczas badania metody weryfikacji

Badanie zgodności sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz wyników kalkulacji kosztów usług z przepisami prawa oraz instrukcją, opisami kalkulacji kosztów oraz opisem przeszacowania wartości składników kapitału zaangażowanego objęło w przypadku sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej dane na dzień 31 grudnia 2018 roku, jak i dane porównywalne na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za lata zakończone tymi datami, a w przypadku wyników kalkulacji kosztów usług - koszty usług na 2020 rok w oparciu o koszty poniesione w 2018 roku.

Badanie zostało przeprowadzone zgodnie z odpowiednimi krajowymi standardami rewizji finansowej, wydanymi przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce, w tym w szczególności zgodnie z Krajowym Standardem Usług Atestacyjnych innych niż badanie i przegląd 3000 w brzmieniu Międzynarodowego Standardu Usług Atestacyjnych 3000 (zmienionego) przyjętym uchwałą nr 1153/28/2017 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 4 lipca 2017 roku z późn. zm.. Badanie obejmowało w szczególności sprawdzenie - w dużej mierze metodą wrywkową - dokumentacji, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w rocznym sprawozdaniu z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz w wynikach kalkulacji kosztów.

Zgodnie z Powołaniem z dnia 6 grudnia 2016 roku w szczególności badanie obejmowało:

- ocenę wiarygodności źródeł danych operacyjnych i finansowych, w szczególności systemów inwentaryzacji sieci oraz bilingowego stanowiących podstawę sporządzenia rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz przygotowania wyników kalkulacji kosztów,
- ocenę, czy dane przyjęte za punkt wyjścia szacunków dokonywanych przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego są dokładne, kompletne i odpowiednie, stanowiąc miarodajną podstawę sporządzenia sprawozdania z prowadzonej rachunkowości regulacyjnej oraz wyników kalkulacji kosztów oraz czy zastosowana metoda szacunku jest poprawna i uzasadniona, a wielkości określone drogą szacunku zostały ustalone w racjonalnej wysokości,
- ocenę prawidłowości stosowanego systemu rachunkowości regulacyjnej i skuteczności działania powiązanej z nim kontroli wewnętrznej, w szczególności ocenę, czy system zapewnia wiarygodność danych i sporządzonego na ich podstawie sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz wyników kalkulacji kosztów,

- weryfikację czy sprawozdanie z prowadzonej rachunkowości regulacyjnej oraz wyniki kalkulacji kosztów wynikają z systemu rachunkowości regulacyjnej i systemu kalkulacji kosztów,
- weryfikację prawidłowości wyodrębnienia i przypisania aktywów, pasywów, przychodów i kosztów przedsiębiorcy telekomunikacyjnego do odpowiednich rodzajów działalności lub usług,
- ocenę prawidłowości i spójności zastosowanych szczegółowych rozwiązań z ogólnymi zapisami metodologii zawartymi w instrukcji i opisie kalkulacji kosztów (np. wyznaczenie wartości nośników służących do przypisania aktywów, pasywów, przychodów i kosztów, metod aktualizacji wyceny określonych rodzajów środków trwałych, korekt optymalizacji sieci).

W ramach wyżej wymienionych punktów nasze prace w zakresie badania wyników kalkulacji kosztów obejmowały między innymi:

- weryfikację zgodności założeń modelu z opisami kalkulacji kosztów, w szczególności:
 1. weryfikację ogólnych zasad budowy modelu,
 2. porównanie danych wejściowych modelu z danymi księgowymi,
 3. weryfikację rachunku kosztów bieżących,
 4. weryfikację korekt operatora efektywnego,
 5. weryfikację macierzy kierowania ruchem (rozpływu) i współczynników kierowania ruchem,
- w zakresie badania rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej nasze prace obejmowały między innymi:
 1. porównanie danych wejściowych do rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej z danymi księgowymi,
 2. weryfikację rachunku kosztów bieżących,
 3. weryfikację sposobu wyznaczenia transferów wewnętrznych,
 4. weryfikację rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej pod kątem spójności prezentowanych przychodów, kosztów, kapitału zaangażowanego, transferów wewnętrznych, zgodności formatu z przepisami prawa oraz pod kątem matematycznej poprawności,
 5. weryfikację zgodności formatu rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej z wymogami ustanowionymi przez prawo telekomunikacyjne, odpowiednie rozporządzenia oraz zatwierdzoną przez Prezesa UKE instrukcją,
 6. sprawdzenie uzgodnienia rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej z zatwierdzonym rocznym sprawozdaniem finansowym.

W trakcie badania rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz wyników kalkulacji kosztów uwzględniliśmy również opinie wydane przez biegłych rewidentów jako rezultat badania jednostkowych statutowych sprawozdań finansowych Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku, za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, o których wydano opinie bez zastrzeżeń. Badania sprawozdań finansowych zaplanowano i przeprowadzono w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu.

W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie poprawności zastosowanych przez Spółkę zasad (polityki) rachunkowości i znaczących szacunków, sprawdzenie - w przeważającej mierze w sposób wrywkowy - dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają liczby i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego.

Zarząd potwierdził swoją odpowiedzialność za prawidłowość rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz wyników kalkulacji kosztów i oświadczył, iż udostępnił nam wszystkie księgi rachunkowe, dane księgowe oraz inne wymagane dokumenty oraz udzielił niezbędnych wyjaśnień. Otrzymaliśmy również pisemne oświadczenie z dnia 19 sierpnia 2019 roku Zarządu Spółki o:

- kompletnym ujęciu danych w księgach rachunkowych, rocznym sprawozdaniu z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz wynikach kalkulacji kosztów,
- przygotowaniu rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz wyników kalkulacji kosztów zgodnie, co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa, zatwierdzonymi instrukcją, opisami kalkulacji kosztów i opisem przeszacowania wartości składników kapitału zaangażowanego, oraz
- niewystąpieniu istotnych zdarzeń, które nastąpiły po dniu 31 grudnia 2018 roku do dnia złożenia oświadczenia, które powodowałyby konieczność wprowadzenia korekt lub ujawnienia w rocznym sprawozdaniu z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej lub w wynikach kalkulacji kosztów.

W oświadczeniu potwierdzono, że przekazane nam informacje były rzetelne i prawdziwe zgodnie z przekonaniem i najlepszą wiedzą Zarządu Spółki i objęły wszelkie zdarzenia mogące mieć wpływ na roczne sprawozdanie z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz wyniki kalkulacji kosztów.

Zbiorcze dane finansowe i księgowe

Podstawowe dane finansowe i księgowe

Zgodnie ze sprawozdaniem z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej zwrot z zaangażowanego kapitału dla wyodrębnionych rodzajów działalności przedstawiał się następująco:

Rodzaj działalności	Zwrot z zaangażowanego kapitału	
	2018	2017
Dostęp do lokalnej pętli abonenckiej	(1,65%)	(4,55%)
Dostęp do sieci transportowej	30,61%	23,47%
Inna działalność	(37,09%)	(44,31%)

Główne założenia stosowanych metodologii przypisania składników średniorocznego kapitału zaangażowanego, przychodów i kosztów

Zgodnie z wymogami instrukcji przypisanie składników średniorocznego kapitału zaangażowanego, przychodów i kosztów powinno odbywać się zgodnie z podstawową zasadą rachunkowości regulacyjnej - zasadą przyczynowości. Zasada ta określa, iż wyodrębnienie i przypisanie składników średniorocznego kapitału zaangażowanego dokonywane jest zgodnie z przeznaczeniem i wykorzystaniem składników aktywów na potrzeby określonej działalności, przyczyną powstawania aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów w ramach określonej działalności oraz zasadą spójności pomiędzy ujęciem według rodzajów działalności składników średniorocznego kapitału zaangażowanego oraz przychodów i kosztów.

Zgodnie z przyjętą definicją kapitału zaangażowanego w systemie rachunkowości regulacyjnej w sprawozdaniu z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej przyporządkowaniu do poszczególnych działalności podlegają następujące rodzaje aktywów: wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, krótkoterminowe i długoterminowe inwestycje, zapasy, krótkoterminowe i długoterminowe należności oraz rozliczenia międzyokresowe czynne zarówno krótkoterminowe, jak i długoterminowe, oraz następujące rodzaje pasywów: rezerwy na zobowiązania, zobowiązania krótkoterminowe, rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów i przychody przyszłych okresów. W systemie rachunkowości regulacyjnej przyporządkowaniu do poszczególnych działalności podlegają również następujące rodzaje przychodów i kosztów: przychody i koszty operacyjne, w tym pozostałe przychody i koszty operacyjne.

Zgodnie z Rozporządzeniem, przypisanie składników średniorocznego kapitału zaangażowanego, przychodów i kosztów powinno być dokonywane w następujący sposób:

- 1) składniki średniorocznego kapitału zaangażowanego oraz przychodów i kosztów związane wyłącznie z jednym rodzajem działalności lub jedną usługą przypisuje się bezpośrednio do tego rodzaju działalności lub tej usługi na podstawie zapisów księgowych i kont,
- 2) składniki średniorocznego kapitału zaangażowanego oraz przychodów i kosztów związane z kilkoma rodzajami działalności lub kilkoma usługami przypisuje się bezpośrednio na podstawie analizy wartości czynników powodujących wykorzystanie aktywów oraz powstawanie zobowiązań, przychodów i kosztów w ramach określonej działalności lub usługi,
- 3) w przypadku gdy przypisanie w sposób bezpośredni nie jest możliwe, składniki średniorocznego kapitału zaangażowanego oraz przychodów i kosztów związane z kilkoma rodzajami działalności lub kilkoma usługami przypisuje się pośrednio poprzez ustalenie ich związku przyczynowego z tymi składnikami średniorocznego kapitału zaangażowanego oraz kosztów, które mogą zostać przypisane w sposób bezpośredni,
- 4) w przypadku gdy przypisanie w sposób bezpośredni albo pośredni nie jest możliwe, składniki średniorocznego kapitału zaangażowanego oraz przychodów i kosztów związane z kilkoma rodzajami działalności lub kilkoma usługami przypisuje się na

podstawie ogólnego wskaźnika obliczonego jako stosunek kosztów bezpośrednich i pośrednich przypisanych do wszystkich rodzajów działalności lub usług albo w inny uzasadniony sposób, przy czym składniki średniorocznego kapitału zaangażowanego oraz przychodów i kosztów powinny być wyraźnie zidentyfikowane przez przedsiębiorcę w sprawozdaniu z prowadzonej rachunkowości regulacyjnej lub wynikach kalkulacji kosztów.

Zgodnie z otrzymaną podczas badania dokumentacją przy alokacji poszczególnych pozycji bilansu i rachunku zysków i strat na działalności rachunkowości regulacyjnej Spółka wykorzystuje informacje z systemu finansowo-księgowego, a także inne dokumenty i zbiory informacyjne np. statystykę czasu pracy pracowników Spółki według procesów rzeczowych zdefiniowanych dla potrzeb modelu kalkulacyjnego.

Poziom alokowanych kosztów według metodyki przypisania składników średniorocznego kapitału zaangażowanego, przychodów i kosztów

W rocznym sprawozdaniu z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej Spółka alokowała 17.585.001 tysięcy złotych aktywów trwałych oraz 4.192.311 tysięcy złotych aktywów obrotowych za 2018 rok (w 2017 roku aktywa trwałe 17.939.904 tysiące złotych, aktywa obrotowe 3.168.316 tysięcy złotych). Alokowane rezerwy na zobowiązania i zobowiązania krótkoterminowe w 2018 roku wyniosły 5.316.504 tysiące złotych, a w 2017 roku 5.519.334 tysiące złotych. W efekcie alokowany średnioroczny kapitał zaangażowany wyniósł w 2018 roku 16.460.808 tysięcy złotych a w 2017 roku 15.588.885 tysięcy złotych. Alokowane przychody wyniosły w 2018 i 2017 roku odpowiednio 14.441.189 tysięcy złotych i 14.759.714 tysięcy złotych. Alokowane koszty wyniosły w 2018 i 2017 roku odpowiednio 10.545.032 tysiące złotych i 10.996.832 tysiące złotych.

Zgodnie z modelem kalkulacyjnym przekazanym przez Spółkę będącym podstawą wyników kalkulacji kosztów, w kalkulacji kosztów świadczenia dostępu telekomunikacyjnego w zakresie usługi dostępu szerokopasmowego (Rynek 5) na rok 2020 łączna kwota kosztów w modelu wynosi 11.950.639 tysięcy złotych, w tym koszty operacyjne 8.051.535 tysięcy złotych, koszt amortyzacji 2.757.340 tysięcy złotych, zysk wynikający ze zmiany wartości aktywów 153.912 tysięcy złotych oraz koszt kapitału zaangażowanego 1.295.676 tysięcy złotych.

Poziom ziarnistości modelu kalkulacji kosztów

Standard wyznaczania długookresowych kosztów przyrostowych (ang. long-run incremental costing - LRIC) polega na alokowaniu kosztów przypisanych do jednorodnych kategorii kosztowych (ang. homogenous cost category - HCC) na poszczególne elementy sieci (ang. network elements - NE). Stąd ziarnistość modelu LRIC należy określić na podstawie analizy zdefiniowanych w nim HCC oraz NE.

HCC są to kategorie kosztowe, które są jednorodne ze względu na: nośnik kosztów, zależność kosztów od wolumenów (ang. cost-volume relationship - CVR) oraz trendy zmian cenowych. Na tle tych warunków liczba HCC, a tym samym poziom ich ziarnistości, jest zadany, przynajmniej w teorii, przez warunki zewnętrzne. W praktyce ziarnistość modelu ogranicza się często poprzez analizę materialności poszczególnych, odrębnych ze względu

na powyższe czynniki, HCC. Zgodnie z modelem kalkulacyjnym przekazany przez Spółkę w modelu kalkulacji kosztów świadczenia dostępu telekomunikacyjnego w zakresie usługi dostępu szerokopasmowego (Rynek 5) na rok 2020 zostało zdefiniowanych 936 HCC, przy czym 160 HCC dotyczy kosztów amortyzacji, w tym 140 amortyzacji urządzeń sieciowych. 160 HCC dotyczy zysku/straty z przeszacowania do wartości bieżącej, w tym 140 odnosi się do zysku/straty z przeszacowania do wartości bieżącej urządzeń sieciowych. 160 HCC dotyczy kosztów kapitału zaangażowanego w majątek trwały, w tym 140 dla urządzeń sieciowych. 20 HCC dotyczy kosztów kapitału zaangażowanego w majątek obrotowy. 207 HCC dotyczy kosztów wynagrodzeń i związanych z nimi, w tym 74 wynagrodzeń bezpośrednio związanych z nadzorem i utrzymaniem sieci telekomunikacyjnej. 229 HCC dotyczy pozostałych kosztów operacyjnych, w tym 66 kosztów bezpośrednio związanych z nadzorem i utrzymaniem sieci telekomunikacyjnej. HCC o największej wartości stanowi 12% ogółu kosztów przyjętych w modelu, a 29% kosztów jest reprezentowane przez 5 największych spośród 936 HCC.

Jak wspomniano, HCC są alokowane na NE - funkcjonalne i „w pełni wystarczające” (tj. zawierające koszty nadzoru i utrzymania, a także wszystkie koszty administracyjne i ogólnego zarządu niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania sieci) elementy sieci telekomunikacyjnej, z których dowolnie można komponować usługi hurtowe.

W modelu kalkulacji kosztów świadczenia dostępu telekomunikacyjnego w zakresie usługi dostępu szerokopasmowego (Rynek 5) na rok 2020 zostały zdefiniowane 21 NE. 8 NE dotyczy kosztów sieci oraz kart dostępowych, 6 NE dotyczy sieci transmisyjnej, 5 NE dotyczy kosztów sieci pakietowej, 1 NE dotyczy specyficznych kosztów zaangażowanych w świadczenie usług hurtowych, oraz 1 NE jest związany z pozostałymi elementami sieci. Bardzo duży stopień szczegółowości wystąpił na poziomie elementów sieci transmisyjnej oraz sieci pakietowej, gdzie najmniejsze NE stanowią do 0,02% ogółu kosztów przyjętych w modelu, podczas gdy zdecydowana większość pozostałych NE zaangażowanych w świadczenie usług hurtowych stanowi od 0,02% do 9,15% ogółu kosztów.

Istotne stwierdzone nieprawidłowości

Nie stwierdziliśmy w ostatecznej wersji rocznego sprawozdania z prowadzonej rachunkowości regulacyjnej i wynikach kalkulacji kosztów istotnych nieprawidłowości.

Zalecenia dla Orange Polska S.A.

W niniejszej części raportu przedstawiamy nasze spostrzeżenia i rekomendacje wynikające z przeprowadzonego badania rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz wyników kalkulacji kosztów usług na rok 2020 Orange Polska S.A.

Przeprowadzony przegląd systemów kontroli wewnętrznej Spółki został przeprowadzony jedynie w celu wykonania badania i wyrażenia opinii o zgodności rocznego sprawozdania z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz wyników kalkulacji kosztów z przepisami prawa i instrukcją, opisami kalkulacji kosztów oraz opisem przeszacowania środków trwałych i wartości niematerialnych. Ponieważ naszym celem nie było jednak badanie

systemu kontroli wewnętrznej, przez to wykonana praca nie może być traktowana jako dowód, że nie występują inne niż przedstawione w niniejszym raporcie kwestie odnośnie systemu kontroli wewnętrznej. W związku z tym komentarze te dotyczą jedynie tych zagadnień, które zwróciły naszą uwagę w toku naszych prac audytorskich. Gdybyśmy przeprowadzili kompleksowe badanie systemu kontroli wewnętrznej, mogłyby zostać odkryte inne kwestie, nieuwjęte w niniejszym raporcie.

Wszystkie poniższe spostrzeżenia nie mają w chwili obecnej istotnego wpływu ani na roczne sprawozdanie z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej ani na wyniki kalkulacji kosztów. Niemniej jednak naszym zdaniem wymagają one dopracowania, gdyż w przyszłości błędy z nich wynikające mogą okazać się istotne.

Kontrola wewnętrzna w procesie sporządzania sprawozdania z działalności regulacyjnej oraz kalkulacji kosztów

Obserwacje

Na podstawie procedur przeprowadzonych w ramach badania rocznego sprawozdania z prowadzonej rachunkowości regulacyjnej za rok 2018 jak również wyników kalkulacji kosztów na rok 2020 zidentyfikowano błędy, które w istotnej części wynikały z błędów ludzkich podczas przetwarzania i opracowywania danych. Po zakomunikowaniu tych błędów do Spółki i omówieniu ich z pracownikami odpowiedzialnymi za dany obszar wyciągnięto wnioski, że większość tych błędów można byłoby uniknąć poprzez usprawnienie i zweryfikowanie wykorzystywanych przez Spółkę mechanizmów sprawdzających oraz wdrożenie dodatkowych procedur w odniesieniu do tych obszarów.

Implikacje

Niewystarczające mechanizmy sprawdzające mogą powodować, że Spółka może nie wykryć w odpowiednim momencie potencjalnych błędów, co prowadzić może do istotnego wpływu na roczne sprawozdanie z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej oraz na wyniki kalkulacji kosztów. Procedury audytowe pomimo, iż są nakierowane na wykrywanie błędów z uwagi na ograniczenia nie gwarantują identyfikacji wszystkich takich potencjalnych błędów.

Rekomendacje

Zalecamy przegląd aktualnych procedur kontrolnych stosowanych w procesie sporządzania sprawozdania z działalności regulacyjnej oraz kalkulacji kosztów ze szczególnym zwróceniem uwagi na obszary gdzie zidentyfikowano błędy w celu zaprojektowania i wdrożenia dodatkowych procedur kontrolnych tam gdzie jest to zasadne.

Uwzględnienie wpływu wdrożenia Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing

Obserwacje

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Spółka zobowiązana jest do stosowania dla potrzeb sprawozdawczości finansowej Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 16 Leasing („MSSF 16”).

Implikacje

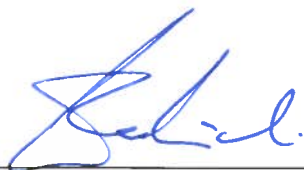
Zgodnie z otrzymanymi informacjami oraz danymi prezentowanymi w sprawozdaniach finansowych spółki wdrożenie powyższego standardu będzie miało istotny wpływ na pozycje bilansu i rachunku zysków i strat prezentowane w sprawozdaniu finansowym za rok 2019. W efekcie wdrożenia znacznie rośnie suma bilansowa Spółki, w tym pojawiają się nowe rodzaje aktywów (aktywa z tytułu prawa do użytkowania) oraz zmienia się struktura kosztów (spadek kosztów najmu i dzierżawy, wzrost kosztów amortyzacji i finansowych).

Rekomendacje

Rekomendujemy Spółce dokonanie szczegółowej analizy instrukcji oraz szczegółów metodologii kalkulacji pod kątem konieczności ewentualnych zmian w instrukcjach lub modelach kalkulacji w celu odpowiedniego odzwierciedlenia efektów wdrożenia MSSF 16 w sprawozdaniach z prowadzenia rachunkowości regulacyjnej za rok 2019 oraz wyników kalkulacji kosztów na rok 2021.

Warszawa, dnia 19 sierpnia 2019 roku

Kluczowy biegły rewident

Łukasz Zalicki
biegły rewident
nr w rejestrze: 9542

działający w imieniu:
Ernst & Young Audyt Polska spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr na liście firm audytorskich: 130